

BAHAGIAN >>>A

1. D	2. B	3. B	4. B	5. A
6. B	7. A	8. D	9. C	10. C
11. C	12. A	13. B	14. B	15. B
16. A	17. C	18. C	19. D	20. D

BAHAGIAN >>>B

1. (a) (i) Sumber yang ditemukan merupakan sumber primer.
(ii) Sumber tersebut bersifat asli.
(iii) Sumber tersebut belum ditafsir.
- (b) Perancangan grid, iaitu penandaan kawasan di tapak arkeologi dilakukan. Setiap petak grid akan diberikan nombor rujukan. Menandakan kawasan berdasarkan pelan. Melakukan ekskavasi, iaitu proses mengumpulkan data dengan mencatatkan semua penemuan.
- (c) (i) Mewartakannya sebagai tempat berasaskan untuk tatapan generasi akan datang.
(ii) Menjadikannya kawasan penyelidikan sejarawan tempatan dan luar negara.
(iii) Mengelakkan pencerobohan di tapak warisan sejarah.
(iv) Memperkenalkan tapak warisan sejarah kepada pelancong tempatan dan luar negara.
2. (a) (i) Bergantung kepada sumber alam.
(ii) Mengutip hasil hutan, memburu binatang dan menangkap ikan.
(iii) Menjalankan pertanian dan penternakan yang bersifat sara diri untuk memenuhi keperluan sendiri.
- (b) Manusia Zaman Prasejarah mengumpul dan berkongsi makanan demi meneruskan kelangsungan hidup. Oleh sebab mereka hidup dalam kelompok kecil dan secara nomad, maka makanan yang diperoleh akan dikumpul dan dikongsi bersama.
- (c) Manusia mula tinggal secara menetap di kawasan lembah sungai yang subur, tinggal di kediaman yang lebih baik, membina rumah yang diperbuat daripada batu, tanah liat dan kayu, aktiviti mengumpulkan makanan berkurangan, sumber makanan berterusan, lebihan hasil akan dijual, pertukaran barang dilakukan dan pengkhususan kerja bermula.
3. (a) (i) Tamadun ialah keadaan kehidupan insan bermasyarakat yang mencapai taraf kehalusan tatasusila dan kebudayaan yang luhur bagi seluruh masyarakatnya.
(ii) Tamadun merujuk kepada suatu sistem masyarakat yang memperkasakan sistem politik, ekonomi, sosial, kesenian dan kebudayaan.
- (b) (i) Kerajaan dibentuk untuk menguruskan sistem pemerintahan di kota yang berkembang hasil daripada pembentukan bandar. Pada peringkat awal, pendeta mengetuai pemerintahan dan kemudiannya diganti oleh raja. Raja yang memerintah negara-kota akan dibantu oleh golongan bangsawan dan pendeta. Sistem undang-undang dibentuk untuk melicinkan dan melancarkan pentadbiran negara.

(ii) Sistem tulisan wujud kira-kira 5,000 tahun lalu. Pengenalan tulisan membezakan kehidupan Zaman Prasejarah dan sejarah. Manusia mencipta tulisan menggunakan simbol abstrak untuk melahirkan pelbagai idea. Tulisan pertama menggunakan simbol gambar atau piktograf. Fungsi tulisan adalah untuk menyimpan rekod penting tentang diri dan masyarakat.

- (c) (i) Kekayaan sumber alam
(ii) Kebijaksanaan pemerintah
4. (a) Diasaskan oleh Solon pada tahun 594 SM. Merupakan demokrasi langsung, iaitu setiap warganegara Athens terlibat secara langsung dalam perbincangan dan perdebatan bagi menentukan dasar dan peraturan di Athens termasuk soal ekonomi, politik dan sosial. Pada zaman pemerintahan Pericles (495 – 429 SM), penekanan diberikan kepada kuasa rakyat bagi memantapkan sistem demokrasi.
- (b) (i) Rakyat mempunyai hak bersuara.
(ii) Rakyat terlibat dalam membuat keputusan politik negara.
(iii) Mengelakkan pemerintah berkuasa mutlak dan menyalahgunakan kuasa serta menindas rakyat.
- (c) (i) Menjamin kestabilan politik.
(ii) Mengukuhkan ekonomi.
(iii) Mengeratkan perpaduan kaum.
(iv) Mengelakkan keamanan negara.

BAHAGIAN >>>C

1. (a) (i) Berlaku 23 juta – 5 juta tahun dahulu. Gunung-ganang terbentuk secara fizikal. Wujud mamalia, hidupan di laut dan di air. Suhu dunia panas dan kering.
(ii) Berlaku 5.3 juta – 2.6 juta tahun dahulu. Berlaku penyejukan global Zaman Miosen yang lebih panas. Penyejukan dan pengeringan alam sekitar global pada masa itu menyumbang kepada penyebaran padang rumput dan savana. Terbentuk jambatan darat Panama antara Amerika Utara dan Amerika Selatan yang mendorong penghijrahan tumbuhan dan haiwan ke habitat baharu. Terbentuk dataran tinggi seperti di Colorado, Amerika Syarikat yang dikenali sebagai Grand Canyon.
- (b) Suhu dunia terlalu sejuk. Dunia dilitupi salji terutama di kawasan kutub dan benua Eropah. Permukaan air laut membeku menyebabkan sebahagian besar bumi dilitupi salji. Paras air laut rendah. Pulau-pulau bersambung dengan tanah besar. Memudahkan manusia dan binatang bermigrasi. Binatang seperti mamot berbulu, badak, kuda dan singa tinggal di kawasan tanah pamah yang sejuk. Tumbuhan utama ialah rumput dan tumbuhan renek yang menjalar. Terdapat manusia yang tinggal di kawasan tanah pamah yang sejuk dan hidup secara nomad dan memburu binatang.
- (c) Mengetahui sejarah bumi, membantu manusia menghadapi cabaran pada masa depan, bersyukur dengan keunikan bumi, mempelajari cara menangani perubahan iklim, mengekalkan kelestarian alam sekitar dan memelihara bumi daripada pencemaran.

2. (a) (i) Pemimpin Dinasti Qin. Bertanggungjawab menyatakan China. Mengukuhkan kestabilan politik. Berlaku kemajuan dalam bidang ekonomi dan sosial.
- (ii) Pemimpin Dinasti Han. Mencapai kemajuan dalam bidang perdagangan melalui pembukaan Laluan Sutera yang merupakan laluan perdagangan daratan yang terpanjang di dunia melibatkan China hingga empayar Rom. Kemajuan dalam bidang pentadbiran dan sosial. Melaksanakan sistem pemilihan pegawai perkhidmatan awam.
- (b) Memilih pegawai kerajaan. Memupuk nilai moral dan etika. Lulus peperiksaan perkhidmatan awam. Mengelakkan ajaran Konfusianisme. Membezakan golongan elit dengan golongan rakyat. Membolehkan negara ditadbir dengan cekap dan berkesan. Meletakkan golongan terpelajar di hierarki teratas diikuti petani, artisan dan pedagang.
- (c) Menjadi manusia yang ketinggalan dan mundur. Berjawatan rendah dan gaji yang kecil. Sering dihina dan ditindas. Mudah ditipu dan dibuli. Mudah terpengaruh oleh gejala sosial. Mudah terlibat dengan jenayah.